

Reykjavíkurborg
Velferðarsvið

Öldungaráð Reykjavíkurborgar
Ráðhús Reykjavíkur
Tjarnargata 11
101 Reykjavík

Reykjavík, 12. febrúar 2021
VEL2021010040

Efni: Nýjar reglur Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu.

Á fundi velferðarráðs 3. febrúar sl. var samþykkt að vísa til hagsmunaaðila til umsagnar meðfylgjandi drögum að reglum Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu.

Óskað er eftir að umsagnir berist í síðasta lagi 8. mars 2021 í gegnum umsagnagátt velferðarsviðs Reykjavíkurborgar:

<https://www.research.net/r/studningsthjonusta>

Ef einhverjar spurningar vakna varðandi umsögnina er hægt að beina þeim til okkar á netfanginu velferd@reykjavik.is

Virðingarfyllst

Dís Sigurgeirsdóttir
skrifstofustjóri

Hjálagt:

Drög að reglum Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu.

Minnisblað sviðsstjóra velferðarsviðs, dags. 3. febrúar 2021.

Reglur Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu

I. kafli

Almennt um stuðningsþjónustu

1. gr.

Lagagrundvöllur

Í reglum þessum er kveðið á um útfærslu á þjónustu sem sveitarfélögum er skylt að veita, sbr. 25.- 27.gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991, og 1. tl. 1. mgr. 13. gr. laga um málefni aldraðra nr. 125/1999.

2. gr.

Markmið

Markmið stuðningsþjónustu er að styðja og þjálfa notendur sem þurfa, aðstæðna sinna vegna, á stuðningi að halda við heimilishald og athafnir daglegs lífs til þess að geta búið heima, bjargað sér sjálfir og verið félagslega virkir. Stuðningurinn byggist fyrst og fremst á þeim markmiðum sem notandi setur sér til að ráða við daglegt líf.

3. gr.

Stuðningur

Stuðningsþjónusta er til handa þeim sem búa á eigin heimilum og þurfa stuðning vegna skertrar getu, fjölskylduaðstæðna, álags eða veikinda. Stuðningsþjónusta samkvæmt reglum þessum er veitt bæði innan heimilis og utan.

Með stuðningsþjónustu í reglum þessum er átt við eftirfarandi stuðning:

- a) *Stuðningur við athafnir daglegs lífs*, svo sem við að sinna persónulegu hreinlæti, klæðast/hátta og hafa eftirlit með næringu og lyfjainntöku. Auk þess er stuðningur veittur með skjáheimsóknum.
- b) *Stuðningur við heimilishald* er stuðningur við þau verk sem þarf að leysa af hendi á heimili notanda svo hann geti búið heima. Auk þess er veittur stuðningur við að nýta velferðartækni sem auðveldar notanda heimilishald og starfsfólki að veita þjónustuna.
- c) *Félagslegur stuðningur* sem miðar einkum að því að rjúfa félagslega einangrun og hefur það markmið að styðja og hvetja notanda til félagslegrar þátttöku svo sem í félagsstarfi.

Félagslegur stuðningur er einnig veittur þegar um er að ræða alvarleg veikindi, s.s. heilabilun eða langvinna sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að viðkomandi getur búið heima en markmiðið er að létta álagi af heimilinu.

- d) *Heimsending matar* er fyrir þá notendur sem ekki geta annast matseld sjálfir og hafa ekki tök á að borða í félagsmiðstöðvum velferðarsviðs Reykjavíkurborgar.
- e) *Þjálfun endurhæfingarteymis í heimahúsi* er tímabundin og byggir á þeim markmiðum sem notandi setur sér og eru honum mikilvæg til að ráða við daglegt líf.
- f) *Aðstoð viðbragðsteymis* er veitt á heimilum þar sem verulegar tiltektar er þörf áður en önnur stuðningsþjónusta getur hafist.

Leitast er við að koma til móts við einstaklingsbundnar þarfir hvers og eins. Notandi skal vera á heimilinu þegar stuðningur er veittur og taka þátt í þeim verkum sem leysa þarf af hendi, eftir því sem kostur er. Ef aðstæður eru með þeim hætti að notandi getur ekki verið til staðar getur stuðningur við heimilishald farið fram gegn skriflegu samþykki notanda.

Við veitingu stuðnings skal leitast við að nýta stafrænar og tæknilegar lausnir.

II. kafli

Skilyrði fyrir stuðningsþjónustu

4. gr.

Skilyrði fyrir því að umsókn um stuðningsþjónustu verði samþykkt

Umsækjandi skal uppfylla öll eftirtalin skilyrði til að fá stuðningsþjónustu samkvæmt reglum þessum.

- a) Umsækjandi skal vera orðinn 18 ára. Ef um er að ræða stuðning við barnafjölskyldur vísast til reglna Reykjavíkurborgar um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra. Ef umsækjandi er fatlaður og hefur mjög sértækar stuðningsþarfir vísast til reglna Reykjavíkurborgar um stoð- og stuðningsþjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir.
- b) Umsækjandi skal eiga lögheimili í Reykjavík þegar sótt er um.
- c) Umsækjandi skal búa í sjálfstæðri búsetu. Einstaklingar, sem dveljast á sjúkrahúsi, hjúkrunarheimili eða stofnun þar sem greidd eru daggjöld frá ríkinu, eiga ekki rétt á þjónustu samkvæmt reglum þessum.
- d) Umsækjandi skal vera metinn í þörf fyrir stuðningsþjónustu samkvæmt 7. gr. reglna þessara.

Umsækjanda skal tilkynnt um hvort umsókn hans hafi verið samþykkt.

III. kafli

Umsóknir og mat

5. gr.

Umsókn

Sækja skal um stuðningsþjónustu með rafrænum hætti eða á þjónustumiðstöðvum Reykjavíkurborgar. Umsókn skal undirrituð á sérstakt umsóknareyðublað eða staðfest með rafrænum skilríkjum af hálfu umsækjanda.

Einnig geta beiðnir um stuðning borist rafrænt frá starfsfólki heilbrigðisþjónustu. Þegar beiðni berst skal starfsfólk velferðarsviðs Reykjavíkurborgar hafa samband við viðkomandi og meta þörf á stuðningi.

6. gr.

Fylgigögn með umsókn

Með undirritun á umsókn er umsækjandi upplýstur um heimild þjónustumiðstöðvar til að afla gagna frá þeim aðilum sem þar eru tilgreindir, svo sem Skattinum, Tryggingastofnun ríkisins, og starfsfólki heilbrigðisþjónustu, auk upplýsinga í gegnum sjúkraskrárkerfi. Heimilt er að óska eftir nauðsynlegum upplýsingum og/eða gögnum frá öðrum aðilum á meðan á umsóknarferlinu stendur.

Hafi umsækjandi ekki skilað viðeigandi gögnum til þjónustumiðstöðvar innan 30 daga frá umsóknardegi verður umsókn hans synjað. Þetta gildir þó ekki í þeim tilvikum þegar töf á skilum á gögnum má rekja til annarra aðila en umsækjanda.

7. gr.

Mat á stuðningsþörf

Umsóknir um stuðningsþjónustu eru metnar af móttöku- og matsteymi og haft er samband við umsækjanda að jafnaði innan þriggja virkra daga frá því að umsókn berst. Mat á stuðningsþörf fer fram í samvinnu við umsækjanda og er það framkvæmt á heimili umsækjanda. Við matið er tekið tillit til markmiða og þarfa umsækjanda fyrir stuðning, líkamlegs og andlegs heilsufars, félagslegrar virkni, styrkleika og félags- og fjölskylduaðstæðna og færni hans til að sinna athöfnum daglegs lífs. Þegar aðstoð við heimilishald er metin og fleiri fullorðnir einstaklingar búa á heimilinu skal matið hvort þeir séu færir um að annast heimilishaldið. Mat á stuðningsþörf nær einnig til möguleika á að nýta tækni, hjálpartæki og/eða þess að breyta verklagi í athöfnum daglegs lífs með tilliti til nýrrar tækni. Við mat á stuðningsþörf skal einnig taka mið af mati samkvæmt viðeigandi matstækjum.¹

¹ s.s. COPM mat (Canadian Occupation Performance Measure) og RAI mat (Inter Resident Assessment Instrument-Home Care).

Við mat á stuðningsþörf er horft til heildaraðstæðna umsækjanda og skipulags daglegs lífs. Markmiðið er að þjálfra og styðja umsækjanda til að leita bestu mögulegu lausna við heimilishald og athafnir daglegs lífs, til þess að hann geti búið heima, bjargað sér sjálfur og verið félagslega virkur. Stuðningur byggist fyrst og fremst á þeim markmiðum sem notandi setur sér til að ráða við daglegt líf. Við forgangsröðun umsókna skal líta til flokkunar á fylgiskjali 1 með reglum þessum.

Þegar mat á stuðningsþörf hefur verið framkvæmt er umsóknin tekin fyrir á fundi móttöku- og matsteymis og þar er tekin ákvörðun um innihald, umfang og eðli þess stuðnings sem veittur er.

Umsækjandi fær skriflegt svar þar sem fram kemur hvernig umsókn hans hefur verið afgreidd. Þegar umsókn um stuðningsþjónustu hefur verið samþykkt af móttöku- og matsteymi er gerð stuðningsáætlun og stuðningur getur hafist.

Þegar aðstæður krefjast þess, s.s. við útskrift af spítala, er heimilt að hefja stuðning þótt samþykktarferli sé ekki lokið.

Þegar um er að ræða alvarleg veikindi skal stuðningurinn ætíð metinn, skipulagður og samhæður með fagaðilum heimahjúkrunar í samræmi við þarfir notanda.

Sé niðurstaða mats sú að aðstæður umsækjanda séu ekki með þeim hætti að þörf sé á stuðningi eða umsækjandi sé í þörf fyrir umfangsmeiri stuðning en reglur þessar kveða á um, ber að synja umsókninni.

8. gr.

Stuðningsáætlun

Áður en stuðningurinn hefst skal gerð stuðningsáætlun með notanda. Stuðningur byggir ætíð á skýrum markmiðum og árangur er metinn reglulega.

Í stuðningsáætlun kemur eftirfarandi fram:

- Markmið notanda með stuðningi og hvernig honum skuli náð.
- Hvaða stuðning er um að ræða og hvernig hann skuli veittur.
- Gildistími samþykktar.
- Notkun lykla.

Stuðningsáætlun skal unnin í samvinnu við notanda. Náist ekki samkomulag um umfang og fyrirkomulag stuðnings skal málinu vísað aftur til móttöku- og matsteymis sem leggur faglegt mat á viðkomandi stuðningsáætlun með hliðsjón af mati á stuðningsþörf umsækjanda. Tryggja skal að notandi geti komið sínum sjónarmiðum á framfæri á þann hátt sem hentar viðkomandi.

Móttöku- og matsteymi er skipað fulltrúum frá endurhæfingarteymi, heimahjúkrun og stuðningsþjónustu.

9. gr.

Forgangsröðun umsókna

Fullnægi umsækjandi skilyrðum 4. gr. reglna þessara raðast umsóknir í forgangsröð með hliðsjón af mati á stuðningsþörf umsækjanda, sbr. fylgiskjal 1 með reglum þessum um forgangsröðun á stuðningsþjónustu.

Sé ekki unnt að hefja stuðning um leið og umsókn er samþykkt skal tilkynna umsækjanda um ástæður þess og hvenær áætlað er að stuðningur geti hafist.

IV. kafli

Framkvæmd

10. gr.

Gjaldtaka/Gjaldskrá

Greitt er fyrir stuðningsþjónustu, þ.e. fyrir þrif og heimsendan mat samkvæmt gildandi gjaldskrá sem samþykkt er á fundi velferðarráðs árlega, sbr. 4. mgr. 26. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991.

Undanþegnir gjaldskyldu hvað varðar stuðning við heimilishald eru þeir sem einungis hafa tekjur samkvæmt framfærsluviðmiði Tryggingastofnunar ríkisins eða þar undir.

11. gr.

Hvenær stuðningurinn er veittur

Almennt er stuðningsþjónusta veitt á dagvinnutíma á virkum dögum. Um kvöld og helgar er veittur stuðningur við nauðsynlegar athafnir dagslegs lífs. Félagslegur stuðningur vegna alvarlegra veikinda, svo sem heilabilunar eða langvinnra sjúkdóma getur verið veittur um kvöld og helgar í samræmi við þarfir heimilisins.

12. gr.

Umfang stuðnings

Stuðningur samkvæmt reglum þessum er veittur í samræmi við einstaklingsbundnar þarfir. Ákvörðun um stuðningsþjónustu felur í sér að stuðningur sé að jafnaði veittur í tiltekinn fjölda skipta í mánuði eða í viku hverri á grundvelli mats á stuðningsþörfum. Í samræmi við 5. mgr. 26. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 er gert ráð fyrir því almenna viðmiði að hámark veittrar aðstoðar geti numi allt að 15 klukkustundum á viku.

Þegar um er að ræða alvarleg veikindi svo sem vegna heilabilunar eða langvinnra sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að viðkomandi býr heima, er heimilt að veita félagslegan stuðning í eitt til tvö skipti í viku, í 2-3 klukkustundir.

Þegar um er að ræða þjálfun endurhæfingarteymis getur stuðningur verið umfangsmeiri og veittur þéttar í skemmri tíma.

13. gr.

Endurmat

Þegar færni notanda til að sinna athöfnum daglegs lífs eða félags- og fjölskylduaðstæður breytast skal endurmeta stuðningsþörf. Almennu skal endurmeta þörf fyrir stuðning eigi sjaldnar en á 12 mánaða fresti. Þar sem fyrirsjáanlegt er að þörf fyrir stuðning verði langvarandi, skal fara fram endurmat á 24 mánaða fresti. Þegar um þjálfun á vegum endurhæfingarteymis er að ræða fer fram símat á árangri endurhæfingar.

14. gr.

Breyttar aðstæður

Notanda ber að upplýsa þjónustumiðstöð um breytingar á högum sínum sem áhrif kunna að hafa á fyrirbyggjandi mat á þeim. Ef um er að ræða verulegar breytingar eftir að umsókn hefur verið samþykkt er heimilt að endurskoða gildistíma samþykkis og stuðningsáætlun.

V. kafli.

Ýmis ákvæði

15. gr.

Kostnaður

Notanda ber að greiða fyrir sig allan þann kostnað í tengslum við tómstundir þegar félagslegur stuðningur er veittur utan heimilis.

Velferðarsvið Reykjavíkurborgar endurgreiðir starfsmanni útlagðan kostnað vegna félagslegs stuðnings. Útlagður kostnaður starfsmanns skal tengdur þeim markmiðum sem sett eru í stuðningsáætlun.

16. gr.

Ferðir

Meginreglan er sú að almenningssamgöngur séu notaðar þegar félagslegur stuðningur er veittur utan heimilis.

17. gr.

Lyklar notenda

Ef starfsmaður þarf lykil að heimili notanda skal lykill geymdur á starfsstöð stuðningsþjónustu. Kveðið skal á um það í stuðningsáætlun og haldin skal skrá yfir notkun lykilsins. Sama gildir um raflása.

18. gr.

Fjármunir notenda

Starfsmönnum er óheimilt að fara með fjármuni notenda.

Starfsmanni er hinsvegar heimilt að styðja notanda til þess að panta nauðsynjavörur frá netverslunum án þess að fara með fjármuni hans.

19. gr.

Vinnuaðstæður

Aðstæður á heimilum skulu vera í samræmi við lög um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum nr. 46/1980 og skal því gætt fyllsta öryggis og góður aðbúnaður tryggður.

Sé öryggi starfsfólks ógnað á heimilinu, t.d. vegna óreglu eða áreitni notanda getur þurft að fresta stuðningi á meðan unnið er í málinu og úrbætur gerðar.

VI. kafli.

Málsmeðferð

sbr. ákvæði stjórnssýslulaga, nr. 37/1993 og ákvæði XVI. og XVII. kafla laga um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991.

20. gr.

Könnun á aðstæðum

Kanna skal aðstæður umsækjanda svo fljótt sem unnt er eftir að umsókn hans um stuðningsþjónustu hefur borist. Sama á við ef þjónustumiðstöð berast upplýsingar um nauðsyn á aðstoð með öðrum hætti.

Velferðarsvið Reykjavíkurborgar skal taka ákvörðun í máli svo fljótt sem unnt er og tryggja að mál sé nægjanlega upplýst áður en ákvörðun er tekin.

21. gr.

Samvinna við umsækjanda

Við meðferð umsóknar, öflun gagna og ákvarðanatöku skal leitast við að hafa samvinnu og samráð við umsækjanda eftir því sem unnt er en að öðrum kosti við aðstandendur hans eftir því sem við á.

Sérstaklega skal gætt að frumkvæðisskyldu sbr. 32. gr. laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018.

22. gr.

Endurskoðun

Rétt til stuðningsþjónustu má endurskoða hvenær sem er. Meta skal hvort umsækjandi stuðningsþjónustu fullnægi skilyrðum reglna þessara og hvort breytingar sem orðið hafa á aðstæðum umsækjanda og/eða annarra heimilismanna hafi áhrif á rétt hans og umfang þjónustu.

23. gr.

Rangar eða villandi upplýsingar

Ef sannreynt er við meðferð máls að upplýsingar sem umsækjandi hefur veitt eru rangar eða villandi, stöðvast afgreiðsla umsóknarinnar á meðan umsækjanda er gefið tækifæri á að leiðrétta eða bæta úr annmörkum.

Heimilt er að afturkalla ákvörðun eða synja umsókn um stuðningsþjónustu sem lögð er fram á grundvelli rangra eða villandi upplýsinga af hálfu umsækjanda.

24. gr.

Varðveisla gagna, trúnaður og aðgangur að gögnum

Málgögn er varða persónulega hagi umsækjenda skulu varðveitt á öruggan hátt í samræmi við lög um opinber skjalasöfn, nr. 77/2014, skjalavistunaráætlanir og reglur borgarinnar.

Starfsmenn eru bundnir þagnarskyldu um málefni umsækjanda er leynt eiga að fara samkvæmt lögum eða eðli máls. Starfsmönnum er óheimilt að rjúfa trúnað nema að fengnu samþykki viðkomandi. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

Umsækjandi getur óskað eftir aðgangi að fyrirliggjandi gögnum er varða hann sjálfan. Við mat á því hvaða gögnum verður miðlað skal meðal annars litið til ákvæða persónuverndarlaga, upplýsingalaga auk annarra laga og reglna sem kunna að eiga við hverju sinni.

Vinnsla mála og varðveisla gagna byggist á lögum um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, nr. 90/2018. Upplýsingar um vinnslu persónuupplýsinga má finna í persónuverndarstefnu Reykjavíkurborgar sem aðgengileg er á vefsíðu borgarinnar.

25. gr.

Leiðbeiningar til umsækjanda

Við afgreiðslu umsóknar skal starfsfólk velferðarsviðs Reykjavíkurborgar bjóða umsækjanda ráðgjöf ef þörf er á og veita upplýsingar og leiðbeiningar um réttindi sem hann kann að eiga annars staðar. Þá skal starfsmaður einnig upplýsa umsækjanda um þær skyldur sem kunna að hvíla á honum vegna framkvæmdar á stuðningsþjónustu.

26. gr.

Heimildir til ákvarðana samkvæmt reglum þessum

Starfsfólk velferðarsviðs Reykjavíkurborgar tekur ákvarðanir samkvæmt reglum þessum í umboði velferðarráðs Reykjavíkurborgar.

27. gr.

Niðurstaða og rökstuðningur synjunar

Kynna skal niðurstöðu umsóknar með skriflegum hætti svo fljótt sem unnt er. Sé umsókn synjað skal umsækjandi fá skriflegt svar þar sem vísað er með skýrum hætti til viðeigandi lagaákvæða og/eða ákvæða í reglum þessum og honum leiðbeint um heimild til að óska rökstuðnings fyrir synjun.

Upplýsa skal umsækjanda um rétt hans til að fara fram á að áfrýjunarnefnd velferðarráðs Reykjavíkurborgar taki umsóknina til meðferðar en slík beiðni skal berast nefndinni innan fjögurra vikna frá því að umsækjanda barst vitneskja um ákvörðun.

28. gr.

Heimild áfrýjunarnefndar velferðarráðs Reykjavíkurborgar til að veita undanþágu frá reglum þessum

Áfrýjunarnefnd velferðarráðs Reykjavíkurborgar hefur heimild til að veita undanþágu frá reglum þessum ef sérstakar málefnalegar ástæður liggja fyrir og umsækjandi/notandi fer fram á það með sérstakri beiðni til áfrýjunarnefndar velferðarráðs Reykjavíkurborgar innan fjögurra vikna frá því honum barst vitneskja um ákvörðun. Aðstoð í formi stuðningsþjónustu getur þó hafist á grundvelli ákvörðunar velferðarsviðs Reykjavíkurborgar þó að mál sé til meðferðar hjá áfrýjunarnefnd velferðarráðs Reykjavíkurborgar.

Ákvörðun áfrýjunarnefndar velferðarráðs Reykjavíkurborgar skal kynnt umsækjanda skriflega og um leið skal honum kynntur réttur hans til málskots til úrskurðarnefndar velferðarmála.

29. gr.

Kæra til úrskurðarnefndar velferðarmála

Umsækjandi getur kært ákvörðun áfrýjunarnefndar velferðarráðs Reykjavíkurborgar til úrskurðarnefndar velferðarmála. Skal það gert innan þriggja mánaða frá því að umsækjanda var kunngerð ákvörðunar áfrýjunarnefndar velferðarráðs Reykjavíkurborgar.

30. gr.

Gildistaka

Reglur þessar kveða á um útfærslu á þjónustu sem sveitarfélögum er skylt að veita og eru settar með stoð í 25.-27. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991, með síðari breytingum, og 1. tl. 1. mgr. 13. gr. laga um málefni aldraðra nr. 125/1999.

Reglur þessar öðlast gildi þann **1. XXXX 2021**. Jafnframt falla þá úr gildi reglur um félagslega heimaþjónustu í Reykjavík, sem samþykktar voru á fundi velferðarráðs 10. maí 2006 og á fundi borgarráðs 18. maí 2006.

Bráðabirgðaákvæði I

Umsóknir sem samþykktar voru í gildistíð eldri reglna halda gildi sínu í allt að 24 mánuði eftir gildistöku reglna þessara. Á þeim tíma fer, eftir atvikum, fram endurmat á umsóknum eða þær falla úr gildi ef ekki er lengur þörf fyrir stuðninginn.

Bráðabirgðaákvæði II

Reykjavíkurborg vinnur að gerð reglna um notendasamninga, sbr. 2. mgr. 28. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 og skal þeirri vinnu lokið eigi síðar en 1. mars 2022.

Forgangsröðun á stuðningsþjónustu

Flokkur 1

Mjög mikil stuðningsþörf.

Líkamleg, andleg og félagsleg líðan og/eða færni er með þeim hætti að umsækjandi þarf daglega aðstoð og eftirlit við athafnir daglegs lífs, heimilishald og félagslegan stuðning.

Á einnig við ef umsækjandi hefur verið metinn af Færni og heilsumatsnefnd fyrir varanlega búsetu á hjúkrunarheimili en er enn búsettur á eigin heimili. Þörf er fyrir mjög mikinn stuðning á meðan beðið er eftir að búseta á hjúkrunarheimili hefjist.

Flokkur 2

Mikil stuðningsþörf.

Líkamleg, andleg og félagsleg líðan og/eða færni er með þeim hætti að umsækjandi þarf leiðbeiningar, þjálfun, stuðning og eftirlit við athafnir daglegs líf, heimilishald að minnsta kosti einu sinni í viku. Umsækjandi þarf stuðning við þau verk sem þarf að leysa af hendi á heimili notanda svo hann geti búið heima. Umsækjandi er í þörf fyrir félagslegan stuðning, innan eða utan heimilis.

Flokkur 3

Meðal stuðningsþörf

Á við þegar umsækjandi er í þörf fyrir félagslegan stuðning, innan eða utan heimilis vegna félagslegrar einangrunar. Markmiðið er að styðja notanda til félagslegrar þátttöku, s.s. í félagsstarfi.

Á einnig við þegar umsækjandi á við alvarleg veikindi að stríða, s.s. heilabilun eða langvinna sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að nauðsynlegt er að létta álagi af heimilinu.

Flokkur 4

Væg stuðningsþörf.

Á við þegar umsækjandi er sjálfbjarga en þarf leiðbeiningar, þjálfun og stuðning við heimilishald s.s. með almennum heimilisþrifum einu til tvisvar sinnum í mánuði.

Lagt fyrir 392. fund velferðarráðs 3. febrúar 2021

VEL2021010040

RÁ/bm/hjb

Minnisblað

Viðtakandi: Velferðarráð

Sendandi: Regína Ásvaldsdóttir

Efni: *Reglur Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu.*

I. Lagagrundvöllur

Í meðfylgjandi drögum að reglum um stuðningsþjónustu er fjallað um útfærslu á þjónustu sem sveitarfélögum er skylt að veita, **sbr. 25. - 27. gr. og XI. kafla laga um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991 og 3.tl. 1. mgr. 13. gr. laga um málefni aldraðra nr. 125/1999.**

Í **25.-27. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991** er að finna ákvæði þar sem kveðið er á um stuðningsþjónustu (áður nefnd félagsleg heimaþjónusta). Markmið stuðningsþjónustu er að aðstoða og hæfa notendur sem þurfa aðstæðna sinna vegna á stuðningi að halda við athafnir daglegs lífs og/eða til þess að rjúfa félagslega einangrun. Stuðningsþjónusta skal stefna að því að efla viðkomandi til sjálfsbjargar og gera honum kleift að búa sem lengst í heimahúsi, sbr. 25. gr. fyrrgreindra laga. Með lögum, nr. 37/2018, voru gerðar breytingar á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991. Meðal breytinganna var að einnig skuli veita aðstoð utan heimilis en ekki eingöngu inni á heimilinu eins og áður. Þá voru sett almenn viðmið um að þjónusta samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga geti numið allt að 15 klukkustundum á viku en um aukna þjónustupörf fer samkvæmt **lögum um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, nr. 38/2018.**

Í **3.tl. 1. mgr. 13. gr. laga um málefni aldraðra nr. 125/1999** kemur fram að heimaþjónusta skuli veitt öldruðum sem búa heima. Þjónustan skal miðast við einstaklingsbundið mat á þjónustupörf og byggjast á hjálp til sjálfshjálpar.

II. Efni reglnanna

Í meðfylgjandi drögum að reglum Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu er kveðið á um þann stuðning sem veittur er einstaklingum, bæði innan og utan heimilis. Í 3. gr. reglnanna er að finna skilgreiningar á þeim stuðningi sem um ræðir.

Í 4. gr. reglnanna er að finna almenn skilyrði fyrir því að umsókn um stuðningsþjónustu verði samþykkt. Þá þarf umsækjandi að uppfylla ákveðin skilyrði samkvæmt mati á stuðningsþörf, sbr. 7. gr. reglnanna. Mat á stuðningsþörf fer fram í samvinnu við umsækjanda og er það framkvæmt á heimili umsækjanda. Við matið er tekið tillit til markmiða og þarfa umsækjanda, líkamlegs og andlegs heilsufars, félagslegrar virkni, styrkleika, færni hans til að sinna athöfnum daglegs lífs og félags- og fjölskylduaðstæðna. Mat á stuðningsþörf nær einnig til möguleika á að nýta velferðartækni og/eða þess að breyta verklagi í athöfnum daglegs lífs með tilliti til nýrrar tækni. Við mat á stuðningsþörf skal einnig taka mið af mati samkvæmt viðeigandi matstækjum. Markmið stuðningsþjónustu er að þjálfra og styðja umsækjanda til að leita bestu mögulegu lausna við heimilishald og athafnir daglegs lífs, til þess að hann geti búið heima, bjargað sér sjálfur og verið félagslega virkur. Stuðningur byggist fyrst og fremst á þeim markmiðum sem notandi setur sér til að ráða við daglegt líf. Þegar um er að ræða alvarleg veikindi skal stuðningurinn ætíð metinn, skipulagður og samhæfur með fagaðilum heimahjúkrunar í samræmi við þarfir notanda.

Samkvæmt 8. gr. reglnanna skal útfæra samþykktan stuðning í samvinnu við umsækjanda með gerð sérstakrar stuðningsáætlunar. Stuðningur skal ætíð byggja á skýrum markmiðum og árangur er metinn reglulega. Í stuðningsáætlun skal koma fram markmið notenda með stuðningi og hvernig honum skuli náð, hvaða stuðning er um að ræða, hvernig hann skuli veittur, gildistími samþykktar og fyrirkomulag á notkun lykla, ef við á.

Fullnægi umsækjandi skilyrðum 4. gr. reglna um stuðningsþjónustu, raðast umsóknir í forgangs röð með hliðsjón af mati á stuðningsþörf umsækjenda, sbr. fylgiskjal 1 með reglunum. Sé ekki unnt að hefja stuðning um leið og umsókn er samþykkt skal tilkynna umsækjanda um ástæður þess og hvenær áætlað er að stuðningur geti hafist. Ef færni notanda til að sinna athöfnum daglegs lífs eða félags- og fjölskylduaðstæður breytast skal endurmeta stuðningsþörf, eigi sjaldnar en á 12 mánaða fresti, sbr. 13. gr. reglnanna. Þegar fyrirsjáanlegt er að þörf fyrir stuðning verði langvarandi, skal fara fram endurmat á 24 mánaða fresti. Þegar um þjálfun á vegum endurhæfingarteymis er að ræða fer fram símat á árangri endurhæfingar.

Í 10. gr. reglnanna er að finna ákvæði um gjaldtöku en greitt er fyrir stuðningsþjónustu, þ.e. stuðning við heimilishald og heimsendan mat, samkvæmt gildandi gjaldskrá sem samþykkt er á fundi velferðarráðs árlega, sbr. 4. mgr. 26. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991.

Samkvæmt 11. gr. reglnanna er stuðningur almennt veittur á dagvinnutíma á virkum dögum. Um kvöld og helgar er veittur stuðningur við nauðsynlegar athafnir daglegs lífs. Í þessu sambandi er rétt að benda á c- lið 3. gr. reglnanna en þar segir að þegar um er að ræða alvarleg veikindi, svo sem heilabilun eða langvinna sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að viðkomandi getur búið heima er hægt að veita félagslegan stuðning inn á heimilinu og getur hann farið fram á kvöldin og/eða um helgar í samræmi við þarfir heimilisins.

Í V. kafla reglnanna eru ákvæði sem lúta að kostnaði vegna stuðnings og ferðafyrirkomulagi, meðferð fjármuna og lykla ásamt vinnuáðstæðum starfsfólks þegar stuðningur er veittur samkvæmt reglunum.

Í VI. kafla reglnanna er að finna ákvæði um málsmeðferð og eru þau ákvæði sambærileg öðrum reglum sem gilda um þjónustu sem velferðarsvið Reykjavíkurborgar veitir.

III. Helstu breytingar

Núgildandi reglur um félagslega heimaþjónustu í Reykjavík voru samþykktar á fundi velferðarráðs þann 10. maí 2006 og á fundi borgarráðs þann 18. maí 2006. Í framangreindum reglum er þjónustan skilgreind með eftirfarandi hætti; Aðstoð við athafnir daglegs lífs, aðstoð við heimilishald, aðstoð vegna umönnunar barna og unglinga, félagslegur stuðningur og heimsending matar.

Í drögum að reglum um stuðningsþjónustu hefur auk breytinga á hugtökum bæst við þjálfun endurhæfingarteymis í heimahúsi og aðstoð viðbragðsteymis. Þá er aðstoð vegna umönnunar barna og unglinga nú hluti af reglum Reykjavíkurborgar um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra.

Helsta breytingin er að í núverandi reglum er markmið með þjónustu að efla umsækjanda til sjálfsbjargar og gera honum kleift að búa sem lengst í heimahúsi við sem eðlilegastar aðstæður. Í drögum að reglum um stuðningsþjónustu er markmiðið gert skýrara og nánar kveðið á um hvernig þetta skal gert. Markmiðið er að styðja og þjálfa notendur sem þurfa á stuðningi að halda við heimilishald og athafnir daglegs lífs til þess að geta búið heima, bjargað sér sjálfir og verið félagslega virkir. Í samræmi við líkamlega, andlega og félagslega líðan og/eða færni notanda er stuðningurinn veittur með leiðbeiningum, þjálfun, eftirliti og aðstoð. Stuðningur byggist fyrst og fremst á þeim markmiðum sem notandi setur sér sjálfur til að ráða við daglegt líf. Með þessu er lögð áhersla á hugmyndafræði endurhæfingar í heimahúsi til að koma betur til móts við einstaklingsbundnar þarfir hvers og eins. Við veitingu stuðnings skal leitast við að nýta stafrænar og tæknilegar lausnir og nota velferðartækni sem auðveldar notanda heimilishald og starfsfólki að veita þjónustuna. Nú er t.d. hægt að styðja notanda til þess að panta nauðsynjavörur frá netverslunum án þess að fara með fjármuni hans og þjálfa hann í að nota sjálfvirkar ryksugur og aðra tækni þannig að hann geti bjargað sér sjálfur með heimilishald.

Þá er það nýmæli að heimilt er nú að veita félagslegan stuðning utan heimilis. Þá miðast stuðningurinn einkum að því að rjúfa félagslega einangrun og hefur það markmið að styðja og hvetja notanda til félagslegrar þátttöku svo sem í félagsstarfi. Einnig er sú nýbreytni að þegar um er að ræða alvarleg veikindi, svo sem heilabilun eða langvinna sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að viðkomandi getur búið heima er heimilt að veita félagslegan stuðning innan heimilis, eitt til tvö skipti í viku, í 2-3 klukkustundir senn, í samræmi við þarfir heimilisins.

Aðrar breytingar sem lagðar eru til með nýjum reglum felast í því að ríkari áhersla verður lögð á samvinnu við umsækjanda um það hvers konar stuðningi hann þurfi á að halda. Horfið verður frá því að stuðningsþörf sé metin í ákveðinn fjölda klukkustunda, nema þegar um er að ræða almennt heimilishald, svo sem þríf, sem notandi greiðir fyrir samkvæmt gjaldskrá. Ný nálgun er að meta frekar fjölda skipta sem þörf er á stuðningi og er það talið geta mætt stuðningsþörfum umsækjenda betur og veitt meiri sveigjanleika. Þannig getur endurhæfing í heimahúsi átt sér stað oft á dag í stuttan tíma og síðan hætt þegar notandi er orðinn sjálfbjarga.

Þá er áhersla lögð á að einfalda alla umsýslu varðandi umsóknir og samþykktar umsóknir til hagsbóta fyrir umsækjendur. Haft er samband við umsækjanda að jafnaði innan þriggja virkra daga frá því að umsókn berst og þegar aðstæður krefjast þess, svo sem við útskrift af spítala, er heimilt að hefja stuðning þótt samþykktarferli sé ekki lokið.

Í drögum að nýjum reglum um stuðningsþjónustu er kveðið á um að stuðningur sé almennt veittur á dagvinnutíma á virkum dögum. Um kvöld og helgar er veittur stuðningur við nauðsynlegar athafnir dagslegs lífs. Félagslegur stuðningur vegna alvarlegra veikinda, s.s. heilabilunar eða langvinnra sjúkdóma, getur verið veittur um kvöld og helgar í samræmi við þarfir heimilisins.

Auk þess er það nýmæli að í reglunum sé kveðið á um að aðstæður á heimilum skuli vera í samræmi við lög um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum nr. 46/1980 og skal því gætt fyllsta öryggis og góður aðbúnaður tryggður. Sé öryggi starfsfólks ógnað á heimilinu, t.d. vegna óreglu eða áreitni notanda getur þurft að fresta stuðningi á meðan unnið er í málinu og úrbætur gerðar.

Áherslubreyting er einnig gerð hvað varðar forgangs röðun þar sem meiri áhersla er lögð á að veittur sé stuðningur við athafnir daglegs lífs og félagslegur stuðningur í stað aðstoðar við heimilishald, sbr. fylgiskjal 1 með reglunum.

IV. Umsagnir hagsmunaaðila

Undirbúningur að drögum að reglunum hefur farið fram á vettvangi starfshópa velferðarsviðs, sem hafa unnið samkvæmt erindisbréfi. Umræður um reglurnar hafa farið fram á samráðsfundum með starfsfólki sem í dag sinnir heimaþjónustu og heimahjúkrun í öllum hlutum borgarinnar og í endurhæfingarteymum þeirra. Formlegu samráði með hagsmunaaðilum er ólokið. Lagt er til að drögum að reglunum verði vísað til umsagnar hagsmunaaðila.

V. Gildistaka

Lagt er til að reglur um stuðningsþjónustu taki gildi þann **xx. xxx 2021**.